

La idea de participació en el reglament de minibàsquet: anàlisi conceptual i proposta pedagògica

Mauro Valenciano Oller*

Resum

Actualment s'està mirant de combatre les imperfeccions percebudes del sistema esportiu infantil i juvenil gairebé exclusivament a través de la modificació de les regles de joc. Això es condensa en determinades propostes que han generat molta literatura. Davant aquesta situació, aquí s'analitza una altra proposta normativa, la del minibàsquet federat català, i es vol escatir quins són els criteris que s'estableixen per definir la idea o concepció de participació en aquesta particular àrea dins de l'àmbit esportiu infantil i juvenil. Juntament amb aquesta clari-ficació a nivell conceptual, en aquest article es pretén portar a terme un seguit de reflexions al voltant del paper de la tècnica en el mateix reglament, per acabar fent una proposta pedagògica tenint en consideració els dos punts anteriors. Com a rerefons filosòfic es planteja respondre a la qüestió de quins són els aspectes que afavoreixen el desenvolupament tècnic dels jugadors. Finalment, s'exposa una proposta per a la millora no només del minibàsquet, sinó també de l'esport infantil i juvenil a nivell organitzatiu i tècnic-pedagògic.

Paraules clau

Minibàsquet, participació, filosofia de l'esport, pedagogia de l'esport, modificació del reglament, competició esportiva, desenvolupament del jugador, tècnica.

Recepció original: 15 de maig de 2018

Acceptació: 04 de setembre de 2019

Publicació: 20 de gener de 2020

Los educadores siempre hemos estado tentados de construir nuevos "paraísos lúdicos", estructuras de juegos que orientasen la acción hacia las intenciones docentes. Una estrategia de frutos limitados como parece demostrar la continua formulación de nuevas propuestas ("juegos educativos", "juegos alternativos", "juegos cooperativos", "balonkorf", "kin-ball", "colpbol"...). (García Monge, 2011, p. 39)

Introducció

La participació dels infants en l'àmbit motriu en els diferents àmbits de l'activitat física i esportiva ha estat un element que s'ha considerat fonamental pel seu aprenentatge. Podem trobar diferents exemples d'aquesta idea, bé sigui en els jocs cooperatius (Pérez Oliveras, 1998; Orlick, 2011), l'Educació Física escolar (Hernández Álvarez, 2005) o bé en l'esport (Simon, 1985; Castejón Oliva, 2008; Arias-Estero, Argudo i Alonso, 2009; Ruiz Omeñaca, 2012). Podem, a més a més, conèixer alguns dels arguments filosòfics a favor i en contra del temps de joc assegurat en un article

(*) Professor del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona. Professor d'Educació Física a l'Institut Mediterrània (El Masnou). Llicenciat en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport i Entrenador superior de bàsquet. Ha publicat diferents llibres en l'àmbit de la pedagogia esportiva, com ara *El entrenador y el equipo* (2008), *Buen deportista, mejor persona: ética y deporte* (2010), *Aprender a ganar. La competición en el desarrollo de los deportistas* (2012) i *Phil Jackson: el maestro zen* (2017). És membre fundador de l'Associació Societat Científica Metaescrits. Adreça electrònica: mvalenciano@ub.edu

publicat per Kretchmar (2013). També podem trobar estudis, concretament un sobre el voleibol infantil, en el qual s'estudia la participació dels jugadors d'aquestes edats en la creació del joc (Ureña, Morales-Rojas, León i González, 2014). Concretament d'aquest darrer estudi, més endavant podrem extreure algunes de les idees predominants sobre la participació en l'esport infantil.

Aquest plantejament que pretén afavorir la participació dels infants i els beneficis que s'assumeixen que acompanya aquesta participació reflecteix una preocupació social i política d'ampli abast, no només circumscrita a l'esport: «Las políticas en materia de juventud se sustentan, fundamentalmente, en los principios de participación, es decir, la consecución de una política juvenil participativa, en la que los jóvenes sean a la vez protagonistas y beneficiarios» (Orts i Mestre, 2011, p. 111). Trobem diversos autors que apunten vers la idea que «en aras de promover la participación y el sentido pedagógico de la actividad [...]. Hay un reparto equitativo entre los jugadores en cuanto al tiempo de juego y la asunción de posiciones» (Ruiz Omeñaca, 2012, p. 131). O bé aquest altre exemple: «Y puesto que el juego real es, por excelencia, la mayor fuente de aprendizaje significativo y global, resulta necesario que los niños practiquen en competición» (Arias-Estero *et al.*, 2009, p. 18).

Una mostra encara més detallada d'aquest mateix plantejament que s'orienta a garantir la participació dels jugadors joves, sobretot si fem referència a l'esport en relació al temps de joc dins dels partits, la podem veure en el fragment següent:

El respecte per igual per a tots els infants que participen en els esports organitzats requereix que cada jove rebi una oportunitat igual de gaudir els beneficis bàsics de la participació. Però oportunitats *iguals* no ha de per què significar oportunitats *idèntiques*. De fet, diferents nivells de competició poden proporcionar-se per aquells diferents nivells d'habilitats. Els entrenadors poden ensenyar a cada infant, individualitzant les instruccions a les habilitats de l'infant. En moltes lligues ara tenen reglamentació que indica que cada infant en un equip participi en els partits durant un temps significatiu. (Simon, 1985, p. 88)

A partir de les consideracions que ens proposen aquests autors, considero adient endinsar-me en les properes pàgines en una revisió detallada d'aquest assumpte de la participació. Puc avançar que d'entrada, en termes generals, estic d'acord amb assenyalar la importància de la participació dels jugadors durant els partits per afavorir el seu procés d'aprenentatge tècnic. No obstant això, penso que és oportú gratar al damunt d'aquesta afirmació per mirar de desvetllar algunes incògnites, com ara quina idea de participació es manega en aquests casos. Aquest article esdevé, sota el meu punt de vista, l'ocasió d'analitzar conceptualment què vol dir participar dins del context esportiu infantil i juvenil que s'ha anat construint durant les darreres dècades.

En aquest article em centraré en fer alguns comentaris al contingut del reglament de minibàsquet que va ser aprovat en l'Assemblea General de la Federació Catalana de Basquetbol l'any 2011 (FCBQ, 2011). Amb aquests comentaris pretenc establir una clarificació dels conceptes que es manegen per tal de justificar la participació en els partits segons un criteri pedagògic, i que tenen relació amb la noció o concepte de 'participar', la qual veurem de seguida com va acompanyada d'un altre concepte, concretament de 'jugar'. Ara bé, malgrat les referències siguin bàsicament del minibàsquet, aquesta és una idea que s'ha estès més enllà de l'àmbit pròpiament basquetbolístic:

Todos y todas juegan, juegan todos y todas. El ejemplo del minibasket es claro, no puede haber una participación desmedida por tiempos. Si hay que cambiar el reglamento para que todos tengan una participación similar (que no mínima), se cambia y con ellos permitimos la participación. (Castejón Oliva, 2008, p. 169)

A partir d'aquí cal tenir present com es vinculen les idees de participació en els partits i la d'aprenentatge esportiu de l'infant per tal de poder adoptar una mirada crítica sobre l'assumpte. Per entendre-ho millor, el primer pas és engegar un aclariment conceptual al qual m'he referit. A continuació, esbrinar el lloc que se li reserva a la tècnica en l'aprenentatge serà una qüestió primordial dins de l'article, i per fer-ho resseguiré la regulació dels aspectes tècnics dins del mateix reglament de minibàsquet. Aquest serà un segon moment de l'aproximació, relatiu a les consideracions tècniques, i anirà amb posterioritat a la revisió conceptual del binomi jugar-participar.

Les categories de 'jugar' i de 'participar' en el minibàsquet federat català: el reglament de 2011

Aquest apartat apunta a l'anàlisi de la concepció de l'ús del temps de joc d'acord al text del reglament de minibàsquet, que formula un discurs en termes de 'participar' i/o 'jugar'. Aquesta concepció d'ús del temps de joc dins del reglament no apareix aïlladament sinó que, com es pot veure amb una visió de conjunt de l'esport infantil i juvenil, hi ha altres influències per fixar i garantir, segons diferents estratègies, un determinat nivell de temps de joc pels jugadors. Un exemple d'això que acabo de comentar seria el següent:

En l'esport infantil i juvenil, i en les activitats esportives tant internes [dins del centre educatiu, el qual organitza activitat esportiva pels seus alumnes, pràctica habitual als EUA] com intercol·legials [entre equips de diferents centres educatius], no és infreqüent per aquests esportistes i els seus pares que facin *lobby* enfront als entrenadors per aconseguir més temps de joc, per l'oportunitat de jugar en una determinada posició de la pista, i per l'oportunitat de poder desenvolupar un rol més substancial en l'equip. (Torres i Hager, 2013, p. 169)

Presentar primerament l'anàlisi conceptual no ens evitarà reconèixer, a més a més del propi biaix conceptual que recull el reglament del minibàsquet, les marques influències que van més enllà del propi reglament. Caldrà tenir present els pares i mares dels jugadors, i també afegiria que els dirigents i els tècnics, a l'hora de fixar què vol dir disposar de temps de joc en el minibàsquet. D'acord amb aquesta reflexió del que hi ha més enllà del redactat del reglament, és a dir, reconèixer que existeixen certes dinàmiques institucionals en relació al temps de joc, s'articularà —com darrer punt que tractarà l'article— una proposta pedagògica adreçada tant a entrenadors com a dirigents. Es realitzarà aquesta proposta per tal d'aproximar-se de manera crítica després de la revisió conceptual, per tant amb més cura i precisió, a les consideracions prèvies al voltant de la idea de participació.

Paga la pena dir que aquestes reflexions en forma de proposta pedagògica va adreçada als integrants de sistemes esportius —bé sigui pròpiament tècnics, o bé siguin dirigents o polítics— que desenvolupen la seva activitat de la comunitat de minibàsquet. Així mateix, també es projectarà la proposta amb la intenció de poder-la fer arribar a entrenadors i dirigents d'altres esports en els quals la pràctica infantil i juvenil estigui presidida per una concepció similar de la participació. La realitat pròpia del minibàsquet no és aliena a la realitat d'altres esports, i fins i tot podem

dir que el minibàsquet esdevé un referent per a d'altres miniesports a Catalunya, com bé podria ser el cas del minihandbol, el minivoleibol i, fins i tot, el futbol 7.

La participació dels jugadors dins de l'activitat motriu és, com ja he assenyalat, un assumpte sobre el qual s'ha reflexionat en la literatura relacionada amb l'esport en general, i l'esport infantil i juvenil en particular. Per situar el lector en el nucli temàtic de l'article, voldria introduir una cita del reglament de minibàsquet, concretament el següent fragment:

El principi de «tots han de jugar i participar el màxim possible» és extremadament important, però no solament s'ha de jugar sinó «participar», fruit d'això va ser plantejat el sistema de vuit (8) períodes de sis (6) minuts, amb la finalitat de jugar com a mínim tres (3) períodes i com a màxim cinc (5) períodes, aconseguint no solament que juguin tots, sinó que la seva participació en el col·lectiu sigui més homogènia. Afavorint la col·lectivitat, el grup, abans que la individualitat. (FCBQ, 2011, p. 6-7)

Els autors (o autor) del reglament tracen una important distinció: jugar i participar. Aquesta distinció va fer-se evident a partir d'una conversa personal amb la psicòloga Marcela Hernando. Dita distinció apareix en la primera frase de la cita. Una possible interpretació respecte aquestes dues nocions seria que 'jugar' es referiria a formar part d'una tasca amb un rol específic —esdevenir jugador a dins de la pista—, mentre que 'participar' tindria a veure amb participar de la tasca sense un rol específic. Per tant, els autors del reglament de minibàsquet presenten un reguitzell d'aspectes importants, rellevants a tenir en compte: jugar i participar. Ara bé, aquestes consideracions també cal que les fem tenint present que es pot entendre, pel que diu el text, que hi hauria un grau superlatiu de jugar, que seria precisament participar. Aquesta seria una interpretació complementària a la primera.

Aquesta distinció entre participar i jugar, que és molt important tenir-la present com de seguida comentaré, es veu ràpidament diluïda quan de seguida en el text no s'assenyala ni contempla la possibilitat que l'infant pugui participar dels partits d'altres maneres que no siguin jugant sempre, en cadascun dels partits. Malgrat inicialment el text es refereix a jugar i participar, tot apuntant a una incipient diferència entre aquestes dues categories, veiem com ràpidament s'assumeix que per tal de participar el que cal garantir és que els infants juguin el partit.

D'acord al redactat del text, estem davant de dues possibilitats per entendre i casar els conceptes de 'participar' i 'jugar'. Aquestes dues possibilitats es poden sintetitzar de la següent forma:

1. Si jugar és diferent a participar, podem arribar a contemplar el fet de jugar com una de les maneres com es pot participar de l'activitat del minibàsquet. Si jugar és diferent a participar, també es desprèn que es pot participar de l'activitat sense necessàriament jugar. Aquesta idea l'anomenaré *concepció àmplia de la participació*.
2. Si jugar i participar és el mateix, aleshores només jugant es pot arribar a participar de l'activitat. A aquesta l'anomenaré *concepció restringida de la participació*. És la concepció que es desprèn del redactat del reglament que he exposat (FCBQ, 2011).

Si bé es podria entendre la relació entre participar i jugar a la llum tant de la primera com de la segona possibilitat, quan seguim fent la lectura del reglament

veiem com els autors del text reglamentari es decanten per la segona. L'obligació de participar del joc a cadascun dels partits, és a dir, *jugar segur* cada partit, pot fer que el ventall de possibilitats per entendre de quina manera els jugadors poden participar es vegi reduïda exclusivament a la concepció de jugar —en el sentit d'*entrar a pista*— durant el partit. Es podria llegir el redactat del reglament com si els seus autors diguessin quelcom com ara: *només jugant dins de la pista de joc considerem que els jugadors participen de l'activitat*.

Per tant, el que tenim davant és una confusió majúscula. Si d'acord al reglament, per participar de l'activitat cal que els jugadors estiguin a pista i per tant jugar, això comporta que s'entengui el temps a la banqueta com un temps de no participació. A més a més, d'aquesta concepció restringida de la participació se'n pot derivar un element culpabilitzador en els adults. És a dir, si d'acord a la concepció restringida de la participació l'única manera de participar és jugant, en el cas que els adults es plantegin la possibilitat que un infant es quedi sense jugar, això implicarà que la decisió de l'adult sigui equivalent a no deixar participar l'infant del minibàsquet. Vetar la participació —bé sigui ciutadana o com és el nostre cas, de l'infant a l'esport— és un element que, en les democràcies actuals, sembla inconcebible.

Més enllà de l'àmbit esportiu, en la Declaració dels Drets Humans (1948) la idea de la participació també hi és molt present. De fet, podem veure la importància de la participació en el discurs dels Drets Humans si analitzem el lligam entre pròpiament la participació i l'ideal d'igualtat.

Los derechos humanos precisan de tres cualidades entrelazadas: los derechos deben ser *naturales* (inherentes a los seres humanos), *iguales* (los mismos para todos) y *universales* (válidos en todas partes). [...] Resultó más fácil aceptar el carácter natural de los derechos que su igualdad o su universalidad. En muchos sentidos, seguimos bregando con las consecuencias implícitas de la exigencia de igualdad y universalidad de los derechos. (Hunt, 2009, p. 19)

Així mateix, malgrat els entrebancs que menciona Hunt, també es pot comprovar com en l'àmbit esportiu podem dir, d'acord a un determinat discurs progressista, que s'ha «avançat» en aquest sentit: «se ha podido apreciar como la normativa específica del deporte escolar, influenciada por el ordenamiento general, ha avanzado en el establecimiento de nuevos derechos para los participantes» (Orts i Mestre, 2011, p. 139)

Quan el reglament del minibàsquet de 2011 comenta que jugar és la manera de participar al minibàsquet, això exclou altres possibilitats de participar i involucrar-se en el joc. En l'horitzó de significat que es planteja, aleshores sense jugar a pista no es participa, la qual cosa suposa un veritable obstacle a nivell pedagògic. Explicar els motius que em porten a fer aquesta afirmació. Seguint aquesta concepció restringida de la participació, el que s'abona és una posició en la qual no es pot concebre maneres diferents de participar que no sigui jugar a pista. Això implica un desgavell metodològic des del moment que, segons aquesta concepció, s'obliga per normativa als entrenadors a fer jugar a tots els jugadors inscrits a l'acta de partit. La forma que pren aquesta obligació és la norma d'alineació, que d'aquesta manera garanteix la participació dels infants —seguint la lògica pròpia de la concepció restringida— en la pràctica esportiva del minibàsquet. Darrera de la norma d'alineació,

que és la normativitat que fixa la pretensió que jugui tothom, podem veure-hi elements propis de les polítiques socials que combreguen amb la idea de redistribució econòmica i també del mecanisme del subsidi (Valenciano, 2015b).

Recapitem fins aquest punt l'anàlisi en marxa. La diferència entre jugar i participar, que sense cap mena de dubte existeix i estava tímidament anunciada en les primeres paraules de la cita del reglament de la FCBQ (2011), es dilueix ràpidament i desapareix en el redactat del propi text reglamentari. Això comporta les limitacions abans esmentades d'entendre que participar és jugar i prou. Quan es concep aquesta identificació entre jugar i participar, d'aquesta concepció podem arribar a entendre que els adults —connectats amb aquell element culpabilitzador al que ja m'he referit— no volen deixar que els joves jugadors es quedin sense jugar per així no «condemnar-los» a no poder participar, com si no estès sempre en la decisió dels propis jugadors poder captar l'atenció dels tècnics pel seu bon joc i que així aquests els posin a pista. La concepció restringida, a més a més, obvia un punt molt important: que participar suposa vincular-se emocionalment dins de la tasca, i no tan sols una qüestió referent a estar a la pista, i prou.

Certament, aquest mirada que planteja que deixar de jugar en els partits resulta una «condemna» dels adults envers els infants connecta amb alguna de les idees que plantejava Hannah Arendt en relació a l'educació i l'autoritat:

Els infants no poden rebutjar l'autoritat dels educadors com si es trobessin oprimits per una majoria composta d'adults —encara que els mètodes moderns d'educació hagin efectivament assajat de posar en pràctica aquesta absurditat que consisteix a tractar els infants com una minoria oprimida pels adults que té la necessitat d'alliberar-se. L'autoritat ha estat abolida pels adults i això només pot significar una cosa: que els adults refusen d'assumir la responsabilitat del món en el que han col·locat als infants. (Arendt, 1989, p. 22-23)

Per tant, podem dir amb Arendt que aquesta abolició de l'autoritat ens parla del paper que els adults ens reservem a nosaltres mateixos. Concretament podem afegir que aquesta abolició o renúncia a l'autoritat es dona, al meu entendre, en un món en el qual els referents són poc clars. Un món on la responsabilitat adulta es dilueix i en el qual els infants resten a la seva pròpia sort, sense veritable protecció adulta. Un món, com el de l'esport infantil, en el qual es destil·len diferents normes «protectores» i, al mateix temps, resulta poc clar que aquestes mesures compleixin el propòsit que anuncien voler complir.

Ja hem vist que participar no necessàriament implica jugar el partit. De fet, es pot participar, és a dir, estar implicat o vinculat emocionalment, per exemple animant picant de mans des de la banda. Es pot participar també gaudint de la victòria o plorant en la derrota. Quan aquests esportistes arriben a l'edat de 15 i 16 anys, a més a més, podran prendre altres decisions rellevants en quan a la seva participació en l'esport. En aquests moments, la majoria de Consells Esportius i Federació autoritzen la inscripció dels joves d'aquestes edats als cursos d'entrenadors i d'àrbitres. D'aquesta manera s'obre encara més el feix de possibilitats de participar en l'esport, no ja només en qualitat de jugador i les diferents maneres de participar com a jugador, sinó també poder participar com entrenador i/o àrbitre.

Un altre punt important a tenir en compte, i que de vegades acaba sent obviat, és que es pot arribar a jugar i, no obstant això, no participar del joc. Per exemple el cas d'un jugador jugant al seu aire, sense atendre a les estratègies de l'equip; o bé

estar el jugador que està capficat o embadalit, i que perd de vista el joc. Aquestes són dues maneres de jugar, però sense participar en el sentit abans esmentat d'implicació. Seria jugar sense arribar a vincular-se emocionalment. Així, i malgrat hàgim vist que jugar no és el mateix que participar, en el redactat del reglament s'acaba identificant una idea amb l'altra.

Per garantir aquest dret referit a la participació dels infants dins l'activitat (jugant en la pista), els adults hauran d'aconseguir —de la manera que sigui— que tots els jugadors juguin a cada partit. Això es desplega malgrat que el preu a pagar sigui fixar l'obligació que els entrenadors facin jugar els jugadors cada partit, a diferència de la possibilitat que els entrenadors els triïn per jugar sense tenir cap mena d'obligació reglamentària. Aquest no serà, no obstant, l'únic preu que s'haurà de pagar sinó que, com veurem, els jugadors també hauran de pagar el seu propi preu per poder mantenir en dansa aquesta maniobra del temps de joc assegurat.

La concepció del minibàsquet i el bàsquet infantil és congruent amb d'altres esports i miniesports. Com a mostra, podem llegir alguna de les conclusions d'un estudi abans citat:

3) Una mayor participación de los jugadores no conlleva necesariamente una mayor probabilidad de la consecución de jugadas ganadas. Por ello, resultará más difícil inculcar a los equipos la promoción de un juego más participativo, ya que no se relaciona este concepto con el resultado exitoso del mismo. Incluir adaptaciones reglamentarias en estas edades, podría ser una opción compensatoria. (Ureña *et al.*, 2014, p. 782)

Els autors acaben per reconèixer que l'índex d'èxit de les jugades que acaben amb punt a favor en voleibol no està relacionat positivament amb que hi hagi hagut més jugadors involucrats a la jugada. De fet, els autors reconeixen que hi ha més alt índex d'èxit en el joc... quan participen menys jugadors a la jugada!

Tot seguit, en el capítol que aquests mateixos autors dediquen a les aplicacions de l'estudi, afegeixen:

a) De forma general, desde la perspectiva formativa nos parece relevante que se promulgue una revisión reglamentaria en estas categorías y se busque una adaptación que fomente sus necesidades considerando la participación un objetivo formativo, se podrían implementar reglas que limitasen el número de intervenciones de un mismo jugador por transición o por jugada. (Ureña, *et al.*, 2014, p. 782)

Per tant, seguint aquests comentaris el que s'acaba és per justificar la tria de potenciar un determinat estil de joc, bé sigui a través de mitjans pedagògics o bé reglamentaris, a partir dels quals es pugui assolir aquest índex o còmput de participació que es considera imperatiu, encara que no sigui la millor tria per fer punt. Aquesta proposta es fa malgrat que això pugui fer minvar el nombre de jugades que acaben exitosament amb rematada i punt, i per tant en detriment del nivell tècnic que puguin arribar a assolir els jugadors.

Aquesta és, doncs, la concepció de participar que evoca, bé sigui el reglament de minibàsquet federat català, bé sigui el reglament de voleibol infantil i les seves possibles revisions: els infants tenen que jugar per poder palesar que participen de l'activitat. Pel fet d'obviar, com és el cas evident del minibàsquet, que es pot jugar sense participar (és a dir, jugant sense teixir jugades amb els companys, o jugar

capficat), i que hi ha altres maneres de participar més enllà de jugar a pista, es produeix un escenari en el qual la participació no és emocionant, sinó obligatòria segons estableix la normativa vigent. I fins i tot ens trobem amb aquesta idea de, diguem-ne, forçar més participació tal com es plantegen Ureña *et al.* (2014).

Afortunadament, altres autors han arribat a copsar que existeixen diferents possibilitats de participar en l'esport, com abans apuntava quan abordàvem la cita del reglament de minibàsquet:

Según la Real Academia Española (1998), participar significa "*tomar una parte en una cosa*", lo cual llevado al campo de la actividad física y el deporte en general supone tomar parte en el juego deportivo y/o actividad física determinada. En el deporte del baloncesto, los jugadores pueden participar desde muchas y diversas perspectivas. Dentro de la competición, un jugador puede participar dentro del campo, es decir, jugando, o bien estar actuando desde el banquillo, fundamentalmente dando ánimos y consejos a sus compañeros. (Ortega-Toro, Olmedilla-Zafra i Cárdenas-Vélez, 2007, p. 1)

Aquesta observació va en la línia d'anàlisi crítica que estic introduint sobre el redactat del reglament de minibàsquet.

Ara bé, quan es tracta de definir quin tipus de participació podria tenir a pista el jugador jove, aquests mateixos autors plantegen com la més desitjable la que permeti que «un jugador participe de forma activa en el juego (con un número de lanzamientos elevado)» (Ortega-Toro *et al.*, 2007, p. 6). Segons un barem confeccionat per entrenadors, professors universitaris i d'altres experts, i presentat en aquest estudi, la xifra desitjable seria de 10,5 llançaments per jugador i partit. Identificar la participació activa amb el fet de realitzar un nombre elevat de llançaments predisposa al jugador a mesurar la seva 'participació activa' per un únic criteri. De nou, aleshores, tenim plantejat un problema de conceptualització esbiaixada, com abans amb la identificació de participar amb jugar. Ara el problema es planteja no pròpiament amb la idea de participar identificada amb jugar, sinó amb la idea de participar de manera activa fent un nombre elevat de llançaments (+10,5). A més a més, els autors passen per alt que el nombre de llançaments per cada equip són finits durant un partit, i encara que hi ha estils de joc que proposen un ritme molt elevat de joc i un gran nombre de llançaments, això no invalida l'afirmació que el nombre de llançaments a cistella durant un partit són finits. Per tant, no tots els jugadors podran assolir els nivells de participació activa al que al·ludeixen els citats autors. D'altra banda, convé que amb el propòsit de guanyar el partit, el gruix dels llançaments a cistella els facin aquells jugadors més encertats aquell partit.

Vistes les consideracions sobre l'assumpte de la participació, es pot anticipar que la rigidesa de la concepció restringida de participar que es recull en la norma d'alineació pot conduir a què els infants més difícilment puguin emocionar-se. Quan jugar és obligatori, resulta més ardu que els infants identifiquin el temps que juguen amb el treball que han desenvolupat durant els entrenaments. El que segurament succeirà és que aquell temps de joc resultarà buit en quan a l'emoció, serà un temps buit de significat. Aquest era el perill al qual s'exposa als jugadors, i al que em referia amb anterioritat, quan se'ls sotmet a les condicions pròpies de la concepció restringida de participar.

Per tant, i malgrat l'obstinació d'alguns adults per tal que els infants participin jugant mitjançant mesures pedagògiques i/o reglamentàries, el temps de joc resultarà més difícilment significat a nivell psicològic, emocional per part del jugador. La construcció d'un temps de joc *valuós* —és a dir, valorat per un mateix— reflecteix la sensació de l'infant de merèixer aquell temps. D'acord a la norma d'alineació, no queda gaire clar si aquest temps és quelcom que el jugador se l'hagi guanyat a pols. El treball i mèrits acumulats que li permetrien a cada jugador jugar determinat temps de joc queden ennuvolats per l'obligació que tots i cadascun dels jugadors inscrits en l'acta de partit juguin en cada partit, per així garantir que és compleix el raonament o assumpció bàsica que *perquè tothom participi, tothom cal que jugui*.

La visió de la tècnica en el reglament de minibàsquet

Podem dir que actualment hi ha algunes opinions defensant una popularització o universalització de l'accés a l'esport pels infants i joves durant l'etapa d'edat escolar, fenomen que és vist en algunes ocasions com donar marxa enrere a un suposat enaltiment de l'element elitista en l'esport infantil. Aquesta crítica de l'elitisme esdevé part de les proclames del model del Juga Verd Play (González i Alastrué, 2014), model el qual construeix la imatge d'un esport escolar que és massa restringit encara i que caldria posar a l'abast de tothom. Aquest plantejament es formula partint de la idea que l'esport no està a l'abast dels infants d'una manera força estesa, generalitzada. De fet, i més enllà del Juga Verd Play, podem trobar algunes expressions d'aquesta visió de l'esport escolar en oposició a una descripció de l'esport federat com un àmbit elitista: «en nuestra opinión esto [el deporte competitivo y federado] es un espectáculo deportivo pero no una práctica deportiva para todas las personas» (Ferro i Piñeiro, 2007, p. 13). Aquesta dicotomia escolar (popular) vs. federat (elitista) penso que no és una descripció prou acurada, encara que ara no hi entraré a debatre-ho ja que escapa del focus de l'article.

De nou caldrà parar molta atenció als tòpics i llocs comuns a partir dels quals s'aborda la transformació de l'esport infantil i juvenil que planteja el Juga Verd Play, els quals ja han estat analitzats amb anterioritat (Valenciano, 2017a). Aquestes opinions —bé siguin les que defensen la idoneïtat del Juga Verd Play, o bé alguna altra proposta— tenen una acollida calorosa en alguns àmbits pedagògics. Podem exposar el sentit d'aquesta opinió amb la següent cita:

D'acord amb molts crítics dels esports organitzats per a infants, es fixa massa èmfasi en una elit altament talentosa a nivell atlètic, i no suficient èmfasi en la participació igualitària. Els crítics mantenen que l'excés d'èmfasi en guanyar per part dels pares i els entrenadors posen massa pressió sobre els infants. Ja que els adults volen guanyar, assignen els joves amb més habilitats a les posicions [de la pista] més exigents, i els donen més instruccions. Jugadors més joves o menys habilidosos passen una desproporcionada part de la temporada mirant des de la banqueta. Quan sí que juguen, rarament se'ls dóna l'oportunitat que ocupin els rols i posicions clau. (Simon, 1985, p. 86-87)

Aquestes consideracions de Robert Simon ens permeten situar el discurs que acompanya la posició o interpretació restringida de la participació en l'esport infantil. Es pot dir que la concepció restringida de la participació és coherent amb la idea que si el nivell tècnic demanat és massa elevat, hi haurà jugadors i jugadores que es quedaran fora. La perícia o habilitat tècnica és vista més aviat com un element que genera desigualtats i no com un recurs de millora personal, fruit de l'entrenament.

Per tant, d'això se'n desprèn per una banda que com més rudimentari sigui el nivell tècnic al que s'arribi, d'acord als arguments a favor de la concepció restringida de la participació, més infants podran jugar en els partits. I per una altra banda i de manera complementària, si s'eleva el nivell tècnic, s'entén que alguns jugadors quedarien fora de la possibilitat de jugar.

Les diferències tècniques entre jugadors no impliquen necessàriament un mal tràngol pels participants menys hàbils, ni tampoc que aquests mateixos jugadors decideixin irremeiablement abandonar l'activitat. Certament, els jugadors menys hàbils podrien baixar els braços i renunciar a seguir millorant, encara que també tenen al seu abast la possibilitat de decidir que volen jugar més bé i acostar-se a aquell nivell més alt d'habilitats tècniques que mostren alguns dels seus companys. Baixar els braços i no voler millorar és una opció, com ho és també voler arribar a millorar el nivell tècnic. Es tracta de dues de les possibilitats de participar de l'activitat. Finalment, podem veure com la mateixa FCBBQ estableix quin és el llistó educatiu a partir del qual mesurarà les consideracions tècniques dins del reglament: «l'aspecte educatiu i pedagògic, així com el lúdic, tot emmarcat en una bona metodologia tècnica, hi juguen un paper decisiu. El concepte d'una sòlida experiència d'aprenentatge en un entorn amistós és molt important» (FCBBQ, 2011, p. 3-4). Ara bé, amb una declaració de bones intencions no en tindrem suficient.

D'acord amb tots aquests aspectes, quin podem dir que sigui el paper o lloc que se li reserva a la millora i transmissió tècnica en l'àmbit del reglament de minibàsquet? Tindran les tècniques un protagonisme inqüestionable, o bé seran aspectes accessoris dins del propi reglament? Veurem a continuació tres breus reflexions al voltant d'alguns aspectes tècnics que es recullen dins del reglament de minibàsquet, concretament alguns comentaris al voltant de les defenses il·legals, les defenses pressionants i el bloqueig directe.

Les defenses il·legals

La defensa en el bàsquet pot ser individual, zonal o bé mixta. La defensa individual planteja uns aparellaments o marcatges: cadascun dels jugadors en el rol defensiu s'encarrega de la marca d'un jugador rival en rol ofensiu. A diferència de la defensa individual, la defensa zonal no fixa aparellaments o assignacions defensives fixes en relació a un jugador atacant en particular, sinó que cada defensor haurà de fer-se càrrec dels jugadors atacants que estiguin ocupant la zona o espai en la qual actua el defensor. La responsabilitat defensiva es manté dins d'aquella zona o espai, ja sigui un atacant amb pilota o bé sense. Finalment, la defensa mixta és una combinació de defensa individual i defensa zonal, on alguns jugadors de l'equip fan defensa zonal i els altres, individual. En els tres tipus de defenses cal tenir present que poden donar-se ajudes defensives, així com també canvis, ja sigui d'assignació defensiva o bé de l'espai a vigilar.

La riquesa i varietat tècnica d'un esport que contempla diferents tipus de defenses facilita que es puguin conrear, treballar diferents possibilitats de joc. En la mesura que es restringeixen el nombre de possibilitats de joc, podem entendre que s'empobreix el bagatge que pugui assolir un jugador o un equip. A més a més, el criteri tècnic de l'entrenador de decidir en quin moment o etapa és convenient entrenar segons què, queda seriosament en entredit quan la norma estipula quines

tècniques es poden emprar, i quines no. Els raonaments per decantar-se per aquest tipus de restriccions tècniques dins del minibàsquet són de diferents tipus, i sovint tenen una molt feble justificació. A mode d'exemple tenim el que es diu en el reglament sobre les defenses il·legals, que suposen la prohibició de les defenses zonals:

Pel que fa a les defenses il·legals, entenem que ho són qualsevol tipus de zona. Aquest tipus de defensa provoca que els nens es trobin davant una estructura que els impedeix de jugar, i els obliga a efectuar accions tècniques que degut a la seva especial estructura física no podran executar mai correctament, cosa que es contradiu amb el primer punt d'aquests principis en el qual s'especifica que és més important la progressió que el triomf.

En canvi els dos contra un estan permesos.

Per contra, una defensa individual, a part d'ésser preferible des d'un punt de vista metodològic, ajuda en el procés d'aprenentatge i de lluita per a una posició millor, crea ambició de joc i un esperit de lluita de conjunt, cadascú ha d'estar amb un jugador atacant. (FCBQ, 2011, p. 7)

Comencem el comentari pel final del fragment: la defensa zonal no implica l'absència de lluita per dominar l'espai, ni tampoc la renúncia a l'esperit de lluita conjunt. Aquests dos aspectes no s'han d'aparcar, ni molt menys, en el punt en el qual s'apliquen les defenses zonals. No obstant, amb el comentari que a nivell metodològic i pel benefici del procés d'aprenentatge convé no fer defenses zonals, s'estableix una discriminació en favor d'una defensa individual que pot ser adient en minibàsquet, encara que no és l'única opció tècnico-tàctica a l'abast.

A més a més, resulta rellevant la reiteració en el text del terme 'estructura', referint-se tant al disseny o formació de la defensa zonal, com també a l'estructura física o aspectes antropomètrics dels infants. La tria de les paraules no és mai casual, i fer servir dues vegades el terme 'estructura' indica la necessitat dels redactors del reglament de justificar-se per la via de referir-se reiteradament a l'existència d'elements estructurals. Aquests elements actuen, tal com es planteja, com impediments, i es mirarà de justificar la necessitat de descartar l'ús de les defenses zonals en el minibàsquet.

Sense anar acompanyat de gaire més justificació, aquests raonaments resulten francament insuficients per tal de donar força a la idea que en minibàsquet no convé fer defenses zonals en benefici del desenvolupament dels jugadors. Em reforço en la idea que restringir les possibilitats tècniques no pot ser mai un camí per l'enriquiment del patrimoni propi dels jugadors. Prohibir elements tècnics no compleix una missió reeixida en el desenvolupament del joc, a no ser que el que es pretengui fer és barrar o desincentivar l'aprenentatge tècnic entre els jugadors joves, fet que d'acord al que estem veient no es pot ni molt menys descartar. El cert és que es podrà aconseguir minvar el nivell tècnic si es segueixen fil per randa les indicacions del reglament.

Les defenses pressionants

Al costat de la prohibició de les defenses zonals en minibàsquet a través de la norma de defensa il·legal, també trobem una menció explícita a un altre tipus de defenses que també són fins a cert punt restringides dins del reglament: les defenses pressionants. Per criteri general, són aquelles que van a buscar recuperar la pilota al camp ofensiu, bé sigui des de la mateixa línia de fons del camp del rival, o bé el que es

coneix com 3/4 de pista. Aquests 3/4 de pista venen marcats, aproximadament, per la prolongació de la línia del tir lliure en el camp ofensiu.

Les defenses pressionants en tot el camp estan permeses, però no són recomanables si s'apliquen contra un equip que va perdent per una diferència considerable en el marcador. Quan es dona aquesta situació és bo que l'entrenador/a es planteji fer jugar aquells jugadors que habitualment juguen menys. (FCBQ, 2011, p. 7)

En aquest breu fragment tornem a trobar-nos amb una restricció tècnica segons la qual, si el marge de punts a favor és «considerable» (i quina xifra ho seria?), resulta aconsellable per l'equip que va guanyant renunciar a l'ús de les defenses pressionants. Aquesta recomanació, que no una norma, situa l'equip que va perdent en el rol de víctima, mentre que l'equip que va guanyant se'l situa en el rol d'agressor. De nou trobaríem aquí una circumstància segons la qual s'activa un principi culpabilitzador, que en aquest cas actuaria sobre els jugadors i els tècnics de l'equip que va guanyant. Podem dir que l'equip caldria que —seguint l'argot automobilístic— *baixés revolucions*, o bé *tragués el peu de l'accelerador*. A més a més, sense cap mena de pudor es recomana a l'entrenador que, a banda de desistir en les defenses pressionants, també posi aleshores a la pista els jugadors de l'equip que habitualment disputen menys minuts.

Ja abans hem vist com era culpabilitzador plantejar als entrenadors que si no fan jugar als jugadors en cada partit, no els deixen participar de l'esport. Ara, en aquest cas, bé siguin els entrenadors o els propis jugadors, quan són del bàndol dels que van guanyant es planteja la qüestió de deixar d'anar al màxim de les seves possibilitats. Això implicarà una davallada del nivell tècnic quan el que s'espera és que no facin més gran la diferència en el marcador, el que condueix cap a un empitjorament de les prestacions de joc.

El bloqueig directe

Finalment, el tercer element que analitzaré en aquest apartat sobre el lloc dels aspectes tècnics en el reglament de minibàsquet serà el bloc o bloqueig directe.

L'acció tècnica i tàctica anomenada bloqueig, segons la terminologia reglamentària i de la FIBA s'anomena pantalla, i està permesa en el reglament de minibàsquet tot i que no és recomanable que es realitzi, ja que no afavoreix el desenvolupament tècnic dels jugadors de minibàsquet. (FCBQ, 2011, p. 7-8)

Resulta sorprenent que es vaticini amb tanta seguretat que entrenar-se en l'ús del bloqueig directe en l'etapa de minibàsquet no permet afavorir la millora tècnica. Com pot ser que fent ús de recursos tècnics es pugui perjudicar el desenvolupament del jugador? És una afirmació certament paradoxal.

De nou, com en el cas de les defenses pressionants, s'estableix una recomanació i no una norma. És a dir, que el compliment d'aquesta proposta és només discrecional, sense que s'estableixi una sanció davant l'incompliment d'aquesta recomanació. I de nou també, ens trobem que l'eliminació forçosa o bé la recomanació per l'abstenció respecte l'ús d'un element tècnic és encoratjat dins del propi text reglamentari, la qual cosa implica, al meu entendre, una renúncia a conrear segons quins elements tècnics. D'això resultarà un element més en l'empobriment tècnic del minibàsquet.

A mode de reflexió sobre la idoneïtat de certs recursos tècnics en l'entrenament de minibàsquet

Vistes aquestes concepcions relacionades amb elements tècnics dins del propi reglament, m'agradaria poder aclarir que la idea de permetre aquests elements tècnics —de derogar les prohibicions i prescindir de les recomanacions esmentades— no implica, al meu entendre, recomanar-ne l'entrenament a aquestes edats. Si es derogessin aquestes prohibicions i s'obviessin pronunciaments fent recomanacions dins del reglament, cada entrenador podria decidir, segons el seu criteri tècnic, si troba convenient una defensa zonal abans que una d'individual, per posar un exemple del qual hem parlat. Ara bé, jo mateix com entrenador puc preferir la defensa individual en aquestes edats, tot i que defensar que no es prohibeixi la defensa zonal respon a la idea que com més possibilitats tècniques tinguem disponibles els entrenadors, més recursos de joc es poden arribar a preparar amb cada equip.

Un cop reconegut aquest punt, paga la pena dir que les restriccions pròpies de l'entrenament de la tècnica lliguen amb la concepció restringida —també— de la participació a la qual ja he fet al·lusió. Quan participar s'identifica amb la possibilitat de jugar i prou, estem davant d'una limitació flagrant de les possibilitats que l'esport planteja a l'hora de vincular-se emocionalment i, per tant, d'escollir la manera de participar que estigui més d'acord amb la persona en cada moment del seu procés d'aprenentatge. Com restringida era aquesta visió d'identificació entre jugar i participar, també s'orienta cap a la restricció tècnica i emocional el fet de prohibir segons quins tipus d'elements tècnics en el minibàsquet.

En aquest sentit, participo de la idea d'anar en compte amb la manera com es modifiquen les normatives de joc, tal com ja han advertit alguns autors. A tall d'exemple podem citar el comentari: «Los cambios a realizar en las reglas deben ser diseñados y analizados a lo largo de un proceso reflexivo para conocer la influencia que ejercerán antes de introducirlos en el juego» (Arias-Estero, Argudo i Alonso, 2011). Un altre autor que ens adverteix sobre un aspecte anàleg al que comenten Arias-Estero, Argudo i Alonso és Augusto Antonio Pastore, quan reflexiona: «En relación directa con el deporte educativo surge de nuestras investigaciones que las prohibiciones, obligaciones y limitaciones deberían ser consideradas en profundidad antes de ser puestas en práctica» (Pastore, 2016).

Proposta pedagògica per a entrenadors i dirigents

Lligant els dos eixos presentats amb anterioritat, en aquest apartat miraré d'escatir de quina manera aquesta determinada concepció de la participació que evoca el reglament de minibàsquet de la Federació Catalana de Basquetbol està vinculada amb el plantejament sobre l'aprenentatge de les tècniques pròpies del joc. A partir d'haver esbrinat una mica més sobre aquestes qüestions, considero que es pot plantejar la possibilitat de canvi i, per tant, formularé una proposta pedagògica per tal de combatre els elements restrictius que apareixen dins de l'esmentat reglament.

Cal constatar que, lluny de fixar-se un espai o franja limitada d'edat pel desenvolupament de la concepció restringida de participació (és a dir, *participar només com jugar*), ens trobem amb el moviment d'ampliar l'abast de l'edat sobre la qual opera la pròpia concepció restringida de participació, així com també les restriccions

pròpies de les prohibicions i recomanacions tècniques. Ho veiem en el cas concret de com la reglamentació del minibàsquet s'estén dos anys més —dels 12 fins als 14 anys— d'acord a allò que es coneix com reglament Passarel·la:

El espíritu de las «normas pasarela» resulta evidente: se busca promover la participación, puliendo de una manera razonable los excesivos aires de competencia que rodean las citadas categorías [Infantil], y que cada día parecen huracanarse más. En su momento fue un valiente paso adelante en la defensa del deporte infantil, como fenómeno educativo y de convivencia, sin dejar de lado la inevitable y esencial carga competencial que el deporte acarrea.

Al parecer el consenso que inicialmente sostenía esta decisión, no era tal, o bien determinados sectores baloncestísticos entendieron más adelante que lo que aportaban estas reglas a una práctica inclusiva y participativa en deporte formativo, no ponderaba lo suficiente con los grandes valores del baloncesto nacional estaba echando a perder, al limitarse de una manera manifiesta las posibilidades que el modelo de competencia del baloncesto de los adultos permite desarrollar a nuestros jóvenes jugadores. Las argumentaciones a favor de esta derogación, publicadas en muy diversos foros, resultan tan variopintas como insostenibles, y no voy a perder tiempo en rebatirlas ya que se sustentan invariablemente en la ya conocida excusa pedagógica que todo lo soporta. Pero aún me sorprende más observar algunas firmas que apoyan esta derogación (Soriano Lacambra, 2015, p. 51-52).

Tot seguit vull entrar en profunditat a l'anàlisi de la següent idea: «Las argumentaciones a favor de esta derogación, publicadas en muy diversos foros, resultan tan variopintas como insostenibles, y no voy a perder tiempo en rebatirlas ya que se sustentan invariablemente en la ya conocida excusa pedagógica que todo lo soporta». Precisament en aquest article proposo arguments per considerar seriosament la possibilitat de derogació d'algunes d'aquestes normes patrimoni del reglament de minibàsquet i, per extensió, també del reglament Passarel·la.

El que constato és que tant pel que fa al reglament de minibàsquet com a la pròpia posició de Lacambra que acabem de veure, s'assenyalen aspectes pedagògics i metodològics per mantenir restriccions tècniques en el joc, encara que no s'aprofundeix mínimament en aquesta justificació, que no és ni conceptual ni pedagògica. Podem veure que Soriano Lacambra estableix un to de queixa i desafia la idea de poder derogar aquelles mesures que conformen el moll de l'os dels reglaments tant de minibàsquet, com també del reglament Passarel·la. Penso que, a més a més, Lacambra perfila la seva postura dient que li sembla impensable desfer aquest camí que ha estat marcat en els reglaments de minibàsquet i Passarel·la. Aquesta possibilitat, no obstant, està al nostre abast.

Lluny de voler establir una polèmica personalista amb Lacambra, considero que paga la pena poder-se plantejar aquesta possibilitat de derogació com un camí possible, com un horitzó de futur. Si els arguments que he anat aportant en aquest article són suficients i tenen prou solidesa, la possibilitat de derogar restriccions tècniques hauria de ser un element a plantejar-nos obertament i sense fugir d'estudi. De fet, és quelcom que convé demanar-nos també per tot un seguit de normes del minibàsquet vigents avui, com bé puguin ser la norma de «tancar acta» o norma de «tancar marcador» (Valenciano, 2015a), les figures pròpies del Tutor de Joc i de les trobades que substitueixen en ocasions a les lligues i partits (Valenciano, 2016a), així com també la pròpia norma d'alineació (Valenciano, 2015b), a la qual ja m'he referit diverses vegades, i que esdevé el pal de paller de la concepció de participació que s'ha solidificat a través del reglament de la FCBBQ (2001).

La proposta pedagògica que plantejaria arribat aquest punt és preguntar-nos quina idea de protecció dels infants estem manegant. Aquesta és una pregunta que prèviament ja m'he plantejat (Valenciano, 2015b), i que encara segueix estant perfectament vigent consagrar-nos a mirar de trobar respostes adients a la mateixa. Tenir cura dels infants, en aquest sentit, jo ho plantejaria com deixar-los conèixer a ells mateixos les diferents possibilitats de participar en l'esport. Jugar, és clar, seria una de les més importants... però no l'única. Animar des de la banda, o bé analitzar el joc per entendre'l millor des de la banqueta, són aspectes de participar que els jugadors també poden conrear. En la mesura que s'identifiqui participar només com jugar, es deixa de costat possibilitats participatives molt interessants i engrescadores.

Un primer pas per obrir-nos a diferents possibilitats de participar seria desfer aquest despropòsit que és la concepció restringida de participar que hem vist que defineix el reglament de minibàsquet en els seus propis termes. És a dir, dinamitar aquesta estreta identificació entre jugar i participar. Per dur als jugadors cap a diferents possibilitats de participació, els adults involucrats en els rols de tècnics i dirigents hem de poder copsar el gran error que suposa fer passar a tothom, en cada partit, per la pista. No obligar als entrenadors a fer jugar a tothom cada partit no implica que hàgim de defensar jugar cada partit només amb 5, 6 o 7 jugadors. Per tant, del que es tracta —és això el que defenso— és de poder decidir a cada moment del partit i de la temporada, des del punt de vista tècnic de l'entrenador, què és el que resulta més convenient.

En aquest sentit, resulta crucial contemplar una reflexió que fa un autor al qual ja he mencionat. Planteja una observació que considero molt valuosa:

Únicament sobre bases educatives no voldríem posar un jove en una situació en la que és probable un gran cost i un visible fracàs. De manera similar, no voldríem que un entrenador sacrificqués tots els objectius de l'equip per cap compromís inamovible dirigit a igualar el temps de joc. (Kretchmar, 2013, p. 127)

Per tant, segons Kretchmar no hem de fiar-ho tot a la qüestió que tothom hagi de jugar en cadascun dels partits pel fet que pugui defensar-se sobre bases educatives. Estic completament d'acord amb aquesta consideració de Kretchmar. Ara bé, tenir l'horitzó que cada cop més jugadors puguin jugar en els partits em sembla una intenció d'allò més pedagògica, sempre i quan sigui producte seu i no els arribi fruit —parlant en termes d'informàtica— de la *configuració per defecte del programari*. En tot cas, que juguin cada cop més jugadors d'un equip hauria de respondre a un procés engegat gràcies a unes idees de l'entrenador, a un enquadrament o marc referencial clar. Dins d'aquest marc referencial un jugador en particular podrà passar a jugar cada cop més temps a mesura que millori les seves prestacions, la seva implicació en el joc i la comunicació mateixa entre jugadors, i amb els tècnics.

En aquest punt torno sobre la referència a Arendt. En aquesta ocasió vull mencionar una reflexió que em sembla necessària i escaient:

L'ensenyament de les llengües il·lustra directament l'estret lligam entre aquests dos punts, la substitució del fer per l'aprendre i del joc pel treball: l'infant ha d'aprendre parlant, és a dir, fent, i no estudiant la gramàtica i la sintaxi; en altres paraules, ha d'aprendre una llengua estrangera tal com ha après la seva llengua materna: com si jugués i sense trencar la continuïtat de la seva existència habitual. Si hom deixa de banda la qüestió de saber si això és o no és possible (i en una certa

mesura és possible, a condició de poder mantenir l'infant tot el dia en un ambient on només es parla la llengua estrangera), és ben clar que aquest mètode busca deliberadament mantenir, tant com sigui possible, l'infant més gran al nivell infantil. Allò que precisament hauria de preparar l'infant per al món dels adults, hàbit adquirit a poc a poc de treballar en comptes de jugar, és suprimit en benefici de l'autonomia del món de la infància. (Arendt, 1989, p. 16-17)

Arendt estableix una relació entre món adult i treball, i món infantil i joc. Aquesta correspondència em sembla plenament encertada i planteja, així mateix, un dels temes més punyents sobre el debat sobre l'actual model escolar. Per una banda ens trobem certs autors que defensen una escola que estigui orientada fonamentalment a què els infants siguin feliços, juguin, es diverteixin (Bona, 2015). Si fem un paral·lelisme entre les posicions sobre el model escolar i els postulats propis del món de l'esport i del lleure, podríem establir una vinculació entre les opinions de Bona i les expressades per Terry Orlick (Orlick, 2011), promotor dels jocs cooperatius.

Per una altra banda, trobem altres autors que adverteixen que el coneixement està perdent protagonisme a l'escola i que cal reclamar que es cuidin més els aspectes acadèmics, molt especialment la transmissió de sabers (Hirsch, 2012; Royo, 2016). Vista aquesta controvèrsia, podem entendre que a l'àmbit esportiu algunes de les mesures reglamentàries —com bé poden ser algunes normes del reglament de minibàsquet— ancoren als infants en el món infantil, sense introduir-los degudament en l'esfera del món adult.

Si analitzem el procés d'aprenentatge en termes esportius, desenvolupar un mestratge tècnic esportiu implica, de vegades, passar de no jugar gaire als partits (fins i tot gens) a anar jugant cada cop més temps, a mesura que el propi jugador aprèn i consolida noves habilitats. Enlloc d'atendre aquesta constatació pedagògica, s'ha situat en el centre de les reflexions pedagògiques el dret dels infants a participar d'activitats esportives i l'obligació de fer-los jugar. Tot sovint s'ha identificat, al meu entendre erròniament, aquesta concepció restringida de participar amb la idea que és obligatori que cada infant jugui. Davant aquest discurs notablement estès, és necessari aclarir que garantir el dret d'accés dels infants a la pràctica esportiva passaria més aviat per garantir que tots els infants puguin entrenar-se que no per assegurar-los un determinat nombre de minuts de temps de joc en cada partit.

Un cop els jugadors poden entrenar-se, cal estudiar quin és el següent pas a donar, de nou des del punt de vista tècnic. Des de la perspectiva de l'entrenador, cal tenir present en quin moment el jugador està preparat per fer front a les exigències pròpies d'un partit, i decidir quina unitat de temps convé que estigui a pista. Aquesta unitat de temps no ha de ser necessàriament múltiple dels temps compartimentats del períodes de joc establerts en el reglament de minibàsquet (sis minuts) ni en el Passarel·la (cinc minuts), sinó que pot dosificar-se seguint altres criteris diferents als exclusivament reglamentaris. No estaria gens malament consagrar-nos als criteris tècnics, i no voler establir un excessiu corsé normatiu que, posant-li un cognom de caire pedagògic o metodològic, serveixi de coartada per mantenir segons quines decisions que no s'han argumentat prou clarament.

Així mateix, en la cultura institucional dels clubs esportius caldria poder transmetre una idea com element nuclear per caminar envers la salut. Caldria tenir en compte una sèrie de passos a donar en la línia del que he anomenat, per posar l'accent en l'aspecte pedagògic de vegades oblidat, concretament emprendre un

camí envers una direcció tècnica i pedagògica. Cal tenir clar que la responsabilitat dels dirigents és fer-se càrrec de la gestió de l'entitat, i la responsabilitat dels tècnics és la de dotar d'una intencionalitat pedagògica les seves actuacions tècniques amb els jugadors/es. Sense una base ferma en cadascuna d'aquestes dues instàncies institucionals no es pot construir un projecte esportiu i pedagògic de suficient volada.

Tenint en compte que és certament fantàstic que tots els jugadors d'un equip puguin arribar a jugar durant un encontre, aquesta consideració no és ni molt menys un punt de partida sinó que esdevindrà, depenent de cada cas, fruit de l'evolució de l'equip. De fet, arribar a jugar tots els jugadors d'un equip durant un partit és més aviat un punt intermedi, o fins i tot d'arribada, dins un procés d'aprenentatge. És quelcom que a més a més podem dir que té a veure amb l'autogestió de l'equip i l'autogestió del propi jugador/a. Aleshores, que puguin jugar cada cop més jugadors d'un equip depèn de les decisions que a nivell pedagògic vagi prenent l'entrenador de l'equip, així com les decisions sobre el seu propi projecte que pren cada jugador: allò de baixar els braços o bé de voler millorar les seves habilitats tècniques.

La competició es podrà veure seriosament afectada per aquestes consideracions relacionades amb la concepció restringida de la participació i les limitacions a nivell tècnic que apareixen, ambdues, dins del reglament de minibàsquet. Tal com he detallat en un altre treball, cal tenir present com en els darrers temps s'ha forjat una oposició entre els termes esport formatiu i esport competitiu (Valenciano, 2016b). Això afecta l'acostament pedagògic a l'esport competitiu, així com també dificulta plantejar-se quins components competitius són adients dins de l'esport formatiu. Lligada a aquesta anàlisi, podem palesar un creixent i notori descrèdit de la competició en l'esport infantil (Valenciano, 2017b).

Darrerament estem veient com jugar en els partits està esdevenint una qüestió cada cop més lligada amb els aspectes reglamentaris que asseguren temps de joc per a tots els jugadors, i això passa no només en el minibàsquet. En qualsevol esport, si es dona la circumstància que tothom jugui cada partit, tinguem present això: és recomanable —pel desenvolupament tant de jugador com dels seus tècnics— que el fet que jugui (gairebé) tothom sigui quelcom que es doni a partir d'un procés formatiu, no d'un redactat normatiu. Parlo, doncs, d'un procés en el qual determinats jugadors dins d'un equip —segurament no sempre els mateixos ni cada dia tots— han aconseguit sentir-se cada cop més autors del seu propi joc.

A tall de conclusió

Aquest article ha pivotat entre dos eixos d'anàlisi. En primer lloc, he dut a terme la revisió conceptual d'alguns termes que apareixen en el reglament de minibàsquet, especialment els termes 'jugar' i 'participar'. En segon lloc, m'he preguntat sobre el lloc dels aprenentatges tècnics, també dins del reglament de minibàsquet. Hem vist, des de ben al començament d'aquest article, l'abast del problema de no diferenciar entre 'participar' i 'jugar' quan ens referim al rol dels jugadors de minibàsquet. Tal com queda recollit en el reglament minibàsquet de 2011 de la FCBQ, s'identifica el fet de jugar com la manera a partir de la qual participar de l'esport, sense concebre ni mencionar obertament altres maneres de fer-ho.

També hem vist que hi ha autors que han reconegut que hi ha altres maneres de participar de l'esport (Ortega-Toro *et al.*, 2007, p. 1). En la mesura que es justifica garantir el dret a tots als infants a què participin de l'esport, d'això se'n derivarà com un pas lògic —almenys dins dels raonaments que es manegen en el reglament de minibàsquet— l'obligatorietat que tots els infants juguin en cadascun dels partits. La visió de la participació com jugar sempre, en cada partit s'ha establert, tal com jo ho entenc, com un perillós precedent dins de la cultura esportiva. L'any 1978, Terry Orlick anunciava allò que jo he anomenat un «perillós precedent» en el discurs esportiu infantil:

La participación está directamente relacionada con un sentimiento de pertenencia, con una sensación de contribuir a la actividad y de que ésta es algo satisfactorio. Ser echado, eliminado o ignorado es percibido claramente como una forma de rechazo. Los niños quieren ser parte de la acción, no apartados de ella. Este deseo de participación une verdaderamente, a no ser —está claro— que «esperen» ser humillados o rechazados. (Orlick, 2011, p. 14)

Orlick planteja només dues possibilitats: inclòs o exclòs, participar o quedar al marge. Ara bé, participar ja hem vist que significa una determinada implicació emocional. Fruit del procés d'aprenentatge, el jugador pot mostrar el seu desig per formar part de l'equip i poder disposar de minuts de joc. En canvi, si se li proposa un vincle en el qual jugar una estona a pista és gairebé segur (bé pot ser que en alguns casos els jugadors quedin fora de la convocatòria i no siguin inscrits a l'acta de partit), se li pren la possibilitat de voler lluitar per assolir aquells minuts de joc que, com qualsevol bé escàs, és preciat i cal treballar per assolir-lo.

En l'àmbit de la política social tenim un bon exemple d'aquesta reflexió última que he fet, recollint les paraules d'Orlick i el seu al·legat a favor d'assegurar la participació —ell potser diria fins i tot la inclusió— de tots els infants.

Omitir la participación de los más desfavorecidos en la búsqueda de la solución para sus propios problemas ¿no equivale de hecho a condenar a una actitud de espera resignada y de pasividad ante sus problemas a quienes lo padecen, mientras aguardan y contemplan como se los resuelven paternalista —y quizá conmisericordiosamente— otros? ¿Y es esto acorde con el respeto a la dignidad humana de esas personas? (Cobo Suero, 1993, p. 78)

Aquesta reflexió de Cobo Suero ens remet a la idea que, en tot cas, els drets cal defensar-los des del propi interès, des de l'íntima dedicació per millorar la pròpia posició social, o la del col·lectiu del qual un forma part.

Penso que, seguint el fil d'aquesta reflexió en clau de la política social, la defensa dels drets s'ha arravatat als propis interessats en el minibàsquet (els infants), tal com denuncia Cobo Suero per un àmbit més ampli. Per tant, la cerca de solucions per resoldre els propis problemes queden massa lluny dels interessats. Això suposa una pesada motxilla a l'esquena dels infants que, enlloc de poder aproximar-se a l'esport des de diferents vessants de la participació, es veuen obligats pels adults a jugar com a requisit per poder pensar-se a ells mateixos participant de l'activitat. Aquesta seria la idea que arrela en la *concepció àmplia de la participació* a la que abans feia al·lusió.

Els adults, aleshores, plantegen una situació normativa que està allunyada de diferents trets de la societat adulta. Enlloc de plantejar l'esforç per aconseguir alguna cosa com a requisit previ per assolir-la, tenint clar a més a més que l'esforç no ga-

ranteix l'encert, se'ls diu als infants que poden gaudir del temps de joc per descomptat. De nou convé recollir les paraules que encapçalaven l'article: «Los educadores siempre hemos estado tentados de construir nuevos "paraísos lúdicos"» (García Monge, 2011, p. 39) Certament, correm el risc que aquests paradisos lúdics estiguin tant allunyats de la realitat adulta que estiguem conduint els infants no cap a la maduració i l'adulthood, sinó cap a una permanent infantilització.

Tanmateix no trobo gens estrany que un cop desapareix la norma d'alineació a la categoria cadet dins les competicions de la FCBBQ, els jugadors de 14 i 15 anys de vegades no sàpiguen com encaixar el fet que l'entrenador/a, en alguna ocasió, no els faci jugar. És aleshores quan aquell abandonament de la pràctica esportiva, aspecte el qual es deia fa temps que es volia combatre des de les solucions pròpies del "jugar segur", apareix sense contemplacions. Podem veure aleshores la imatge d'un esportista probablement desencoratjat per haver-se quedat sense jugar, i que més fàcilment es podrà sentir d'aquesta manera degut a què no ha hagut pràcticament d'encoratjar-se fins aleshores (doncs... cal encoratjar-se un mateix quan saps que jugues segur?).

Està ben clar que sota l'imperi de la concepció restringida de participació i, per tant, sota la norma d'alineació que acompanya aquesta concepció, el jugar segur no ajuda l'infant a conèixer les condicions i limitacions del món en el qual viu. Fins aquell moment pel jugador adolescent el context social esportiu, certament, no li ha plantejat gaire exigència. No li ha calgut estirar-se dels propis cabells per treure's ell i el seu cavall del fangar, seguint la imatge del baró de Münchhausen que va popularitzar Paul Watzlawick en un dels seus llibres. Aleshores, quan el jugador arriba a categoria cadet i s'esvaeix la norma d'alineació, en aquell moment és quan acabarà confrontat amb els límits que fixa el criteri tècnic de l'entrenador i que pot ser que el deixi fora de la disputa dels minuts de joc. Arribats a aquell punt, l'adolescent descobreix els efectes de no haver estat prou ben protegit pels adults, malgrat en ocasions s'ha confós el jugar segur amb protegir-lo, quan és ben bé a l'inrevés. El jugador que en l'etapa infantil juga segur no està protegit, sinó a la intempèrie del món en el que haurà de viure quan aviat sigui més gran. Podem dir que, de cop i volta, l'infant que ja ha esdevingut adolescent es dona compte «que la vida iba en serio», com escrivia el poeta Jaime Gil de Biedma.

Per tot plegat —ho podem dir sobradament a aquestes alçades— entenc que el criteri de protecció de l'infant no és amagar-li la realitat competitiva existent en el món, que en ocasions inclou la possibilitat de quedar-se sense jugar. Ni tampoc s'ajusta a un criteri de protecció de l'infant mantenir la concepció restringida de participar. Ja hem vist que, encara sense jugar el partit estant a pista, el jugador manté la possibilitat de participar d'altres maneres de l'activitat esportiva.

Reprement el testimoni d'Arendt al qual abans feia referència, voldria afegir el següent:

L'educació és el punt on es decideix si estimem prou el món per assumir-ne la responsabilitat i, a més, salvar-lo de la ruïna que seria inevitable sense la renovació i sense l'arribada de joves i nous vinguts. És també amb l'educació que decidim si estimem prou els nostres fills per no rebutjar-los del nostre món, ni abandonar-los a llur pròpia sort, ni llevar-los la possibilitat d'emprendre alguna cosa de nou, alguna cosa que nosaltres no havíem previst, però preparar-los per endavant per a la tasca de renovar un món comú. (Arendt, 1989, p. 28)

Voldria subratllar sobretot aquesta idea de «ni llevar-los la possibilitat d'emprendre alguna cosa de nou, alguna cosa que nosaltres no havíem previst». Malgrat puguem preveure la devastació personal o grupal en partits en les quals el marge de punts entre dos equips és considerable, o bé en casos que algun jugador es quedi sense jugar (o bé jugui pocs minuts) en un partit, penso que hem de tenir aquesta esperança que les noves generacions sàpiguen respondre a les situacions vitals que se'ls presenten de manera decidida i plena d'entusiasme. Si en canvi ens imaginem infants sense empenta i a cada cop més a prop de deprimir-se, aquests seran els tipus d'infants que educarem i que farem créixer en el món.

El criteri saludable de protecció, al meu entendre, seria anar acostumant els infants a les particulars condicions de la realitat social i, tanmateix, fer-los evident que poden participar de diferents formes en l'esport. Per tant, entenc que cal renunciar a la idea, d'altra banda ja hem vist que poderosament fortificada en el reglament de minibàsquet i d'altres indrets reglamentaris i pedagògics, de plantejar que per poder participar de l'esport l'única forma de fer-ho és jugar a la pista. Això implicaria que simultàniament desactivem el principi segons el qual els adults els hem de garantir, en qualsevol circumstància, un mínim temps de joc a cada infant/adolescent. Aquest, en conjunt, considero que seria un bon començament per explorar les possibilitats de concebre la pròpia autoria i l'aprenentatge de les habilitats tècniques del jugador des d'un punt de vista saludable.

Referències

- Arendt, H. (1989) «La crisi de l'educació». A: Arendt, H. i Finkelkraut, A. *La crisi de la cultura*. Barcelona, Editorial Pòrtic, p. 7-28.
- Arias-Estero, J.L.; Argudo, F.M i Alonso, J.I. (2009) *La adaptació del deporte en la iniciación: Una experiencia en minibasket*. Molina de Segura (Múrcia), Editorial Azarbe.
- Arias-Estero, J.L.; Argudo, F.M. i Alonso, J.I. (2011) «Las reglas como variables didácticas. Ejemplo en baloncesto de formación». *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y el Deporte* vol. 11 (43) pp. 491-512. Recuperat de <http://cdeporte.rediris.es/revista/revista43/artreglas227.htm> [accés: 22.11.2017].
- Bona, C. (2015) *La nueva educación: Los retos y desafíos de un maestro de hoy*. Barcelona, Plaza y Janés.
- Castejón Oliva, F.J. (2008) «Deporte escolar y competición». A: Hernández, A.I.; Martínez, L.F.; Águila, C. (eds.) *El deporte en la sociedad contemporánea*. Editorial Universidad de Almería, p. 159-177.
- Cobo Suero, J.M. (1993) *Contribución a la crítica de la política social*. Madrid, Publicaciones de la Universidad Pontificia Comillas.
- FCBQ (2011) *Regles de joc minibàsquet*. Barcelona, Federació Catalana de Basquetbol. Recuperat de <http://www.basquetcatala.cat/recursos/documents/reglaments/reglesminibasquet.pdf> [accés: 22.11.2017].
- Ferro, J.C. i Piñeiro, A. (2007) *Korfball*. Madrid, Editorial Pila Teleña.
- García Monge, A. (2011) «Construyendo una lógica educativa en los juegos en educación física escolar: "el juego bueno"». *Ágora para la EF y el Deporte*,

- núm. 13 (1) enero – abril, pp. 35-54. Recuperat de https://www5.uva.es/agora/revista/13_1/agora13_1c_garcia [accés: 18.7.2017]
- González, C. i Alastrué, P. (2014) «Deporte en edad escolar. Joga Verd Play». *Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya*. Recuperat de <https://www.youtube.com/watch?v=oj3ZKVxFLZw> [accés: 22.11.2017].
- Hernández Álvarez, J.L. (2005) «El deporte en el currículum de Educación Física: justificación curricular y educación en valores», a Vizuet Carrizosa, M. i Ventura García, Á. (coords.) *Valores del deporte en la educación (Año europeo de la educación a través del deporte)*. Madrid, Ministerio de Educación y Ciencia, p. 127-158.
- Hirsch, E.D. (2012) *La escuela que necesitamos*. Madrid, Ediciones Encuentro.
- Hunt, L. (2009) *La invención de los derechos humanos*. Barcelona, Tusquets.
- Kretchmar, S. (2013) «Bench Players: Do Coaches Have a Moral Obligation to Play Benchwarmers?», a Simon, R. *The Ethics of Coaching Sports. Moral, Social and Legal Issues*. Boulder (Colorado, EUA), Westview Press, p. 121-136.
- Soriano Lacambra, M. (2015). *El deporte en la infancia: Enseñar, entrenar y competir sin dejar de aprender, educar y disfrutar*. Barcelona, Editorial Inde.
- Orlick, T. (2011) *Juegos y deportes cooperativos: Desafíos divertidos sin competición*. Madrid, Editorial Popular. [1ª edició en anglès (1978), 1ª edició en espanyol (1986)].
- Ortega-Toro, E.; Olmedilla-Zafra, A. i Cárdenas-Vélez, D. (2007). «La participación activa como base fundamental para la mejora del lanzamiento en baloncesto de formación». *Revista de Ciencias del Ejercicio y la Salud*, 5(1), p. 1-8. Universidad de Costa Rica. Recuperat de <http://www.redalyc.org/pdf/4420/442042956001.pdf> [accés: 22.11.2017].
- Orts, F. i Mestre, J.A. (2011) *El derecho educativo del menor en la gestión del deporte escolar*. Barcelona, Inde.
- Pastore, A.A. (2016) «Algunas valiosas razones.» Extractes de Pastore, A. A. (2006) «La reducción del tiempo de posesión en el deporte básquetbol y su incidencia en el proceso de aprendizaje motor de los jóvenes de 13 años.» Tesis de Licenciatura. Argentina, La Plata. Presentada com ponència en el *II Congreso Latinoamericano de Educación Física y Ciencias del Deporte* (maig 2007). Recuperat de http://www.raulrimoli.com/wp-content/uploads/2016/11/algunas_Valiosas_razones.pdf [accés: 22.11.2017].
- Pérez Oliveras, E. (1998) «Juegos cooperativos: juegos para el encuentro.» *Lecturas: Educación Física y Deportes*. Any 3, núm. 9. Buenos Aires. Recuperat de <http://www.efdeportes.com/efd9/jue9.htm> [accés: 22.11.2017].
- Royo, A. (2016) *Contra la nueva educación: Por una enseñanza basada en los conocimientos*. Barcelona, Editorial Plataforma.
- Ruiz Omeñaca, J.V. (2012) *Nuevas perspectivas para una orientación educativa del deporte: Bases teóricas, alternativas metodológicas y propuestas prácticas para convertir el deporte en un contexto ético y un marco para el desarrollo de competencias*. Madrid, Editorial CCS.
- Simon, R. (1985) *Sports and Social Values*. New Jersey, Prentice-Hall.
- Torres, C.R. i Hager, P.F. (2013) «Competition, Ethics, and Coaching Youth», a Simon, R.L. (ed.) *The Ethics of Coaching Sports. Moral, Social, and Legal Issues*. Boulder, Westview Press, p. 167-184.

- Ureña, A.; Morales-Rojas, J.S.; León, J.; González, M. (2014) «El voleibol español infantil: Estudio del nivel de participación en el juego». *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y del Deporte / International Journal of Medicine and Science of Physical Activity and Sport*, vol. 14, núm. 56, octubre-diciembre, p. 771-786. Universidad Autónoma de Madrid. Recuperat de <http://www.redalyc.org/pdf/542/54232971012.pdf> [accés: 22.11.2017].
- Valenciano, M. (2015a) «Ética, modificación reglamentaria y deporte infantil. Reflexiones sobre los efectos de la norma de "cerrar acta" en el desarrollo infantil.» *I Sport And Global Governance Conference*. Barcelona, Universitat Pompeu Fabra (ponència).
- Valenciano, M. (2015b) «La norma de alineación en los minideportes como reflejo de una idea predominante de infancia.» *Fair Play. Revista de Filosofía, Ética y Derecho del Deporte*, (Barcelona, Universitat Pompeu Fabra), 3:1. Recuperat de <http://www.raco.cat/index.php/FairPlay/article/view/291718/380217> [accés: 22.11.2017].
- Valenciano, M. (2016a) «Rastros del desenfatar la competición en el deporte infantil. Los cambios de árbitro a Tutor de Juego en el juicio deportivo, y de partidos a encuentros en el formato organizativo.» *Fair Play. Revista de Filosofía, Ética y Derecho del Deporte*, (Barcelona, Universitat Pompeu Fabra), 7:1, p. 68-97. Recuperat de <http://www.raco.cat/index.php/FairPlay/article/view/308207> [accés: 22.11.2017].
- Valenciano, M. (2016b) «Esport i educació. Notes sobre el concepte d'esport formatiu i la seva relació amb la competició.» *Revista d'Intervenció Socioeducativa*, (Barcelona, Fundació Pere Tarrés), núm. 62, p. 58-72. Recuperat de <http://www.raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/308298/398309> [accés: 22.11.2017].
- Valenciano, M. (2017a) «Reflexions ètiques i pedagògiques sobre el Juga Verd Play.» *Temps d'Educació* (Universitat de Barcelona), núm. 51, p. 265-282. Recuperat de <http://www.publicacions.ub.edu/revistes/tempsdeducacio51/default.asp?articulo=1325&modo=resumen> [accés: 22.11.2017].
- Valenciano, M. (2017b) «El descrédito de la competición». *131 Revista de basket* (Barcelona, Zona 1-3-1 Ediciones del basket S.L.), núm. 3, juliol-agost, p. 38-55.

La idea de participación en el reglamento de minibasket: análisis conceptual y propuesta pedagógica

Resumen: Actualmente se está mirando de combatir las imperfecciones percibidas del sistema deportivo infantil y juvenil casi exclusivamente a través de la modificación de las reglas de juego. Esto se condensa en determinadas propuestas que han generado mucha literatura. Frente a esta situación, aquí se analiza otra propuesta normativa, la del minibasket federado catalán, para ver cuáles son los criterios que se establecen para definir la idea de participación en esta particular área dentro del ámbito deportivo infantil y juvenil. Juntamente con esta clarificación a nivel conceptual, en este artículo se pretende realizar una serie de reflexiones alrededor del papel de la técnica en el mismo reglamento, para acabar realizando una propuesta pedagógica teniendo en consideración los dos puntos anteriores. Como trasfondo filosófico se plantea responder a la cuestión de cuáles son los aspectos que favorecen el desarrollo técnico de los jugadores. Finalmente, se expone una propuesta para la mejora no solo del minibasket, sino también del deporte infantil y juvenil a nivel organizativo y técnico-pedagógico.

Palabras clave: Minibasket, participación, filosofía del deporte, pedagogía del deporte, modificación del reglamento, competición deportiva, desarrollo del jugador, técnica.

L'idée de participation au règlement du mini-basket: analyse conceptuelle et proposition pédagogique

Résumé: Actuellement, la lutte contre les imperfections perçues dans le système sportif pour enfants et jeunes est envisagée presque exclusivement à travers la modification des règles du jeu. Cette approche s'articule principalement autour de propositions concrètes qui ont donné lieu à une vaste littérature. Face à cette situation, nous analysons dans le présent article une autre proposition normative, à savoir celle du mini-basket fédéré catalan, et cherchons à déterminer les critères qui sont établis pour définir l'idée ou la notion de participation dans ce domaine particulier du secteur sportif pour enfants et jeunes. Parallèlement à cette précision d'ordre conceptuel, le présent article vise à entamer une série de réflexions sur le rôle de la technique dans ce règlement et finit par formuler une proposition pédagogique en tenant compte des deux points précédents. Comme toile de fond philosophique, l'article cherche à répondre à la question de savoir quels sont les aspects qui favorisent le développement technique des joueurs. Finalement, l'auteur soumet une proposition destinée à améliorer non seulement le mini-basket, mais aussi le sport pour enfants et jeunes sur le plan organisationnel et technico-pédagogique.

Mots clés: Mini-basket, participation, philosophie du sport, pédagogie du sport, modification du règlement, compétition sportive, développement du joueur, technique.

The idea of participating in writing the rules of Catalan league biddy basketball: conceptual analysis and pedagogical proposal

Abstract: There is currently a trend to see the rewriting of sports rulebooks as almost the only way to remedy perceived imperfections in the youth sport system. The trend can be seen in many sports programmes and has generated heated debate. The article adds to the debate by analysing a proposal to review the Catalan Basketball Federation's regulations for biddy basketball, and it puts forward a pedagogical proposal comprising two objectives: to identify the aspects that define the idea of participating in this particular area of the youth sport system, and to understand the role of technique in the biddy basketball rule book. At a philosophical level, the article also identifies the main factors that ensure players improve their game technically. Finally, going beyond biddy basketball as such, the article suggests how to improve youth sport at an organizational level and in technical and pedagogical terms.

Keywords: Biddy basketball, participation, philosophy of sport, sport pedagogy, rewriting sports rulebooks, sports competition, player development, technique.